

שרפת גופות בפונאר

עם נסיגת הכוחות הגרמניים בחזית המזרח הקים הימלר יחידה מיוחדת, קומנדו 1005, שתפקידה היה לשרוף את גופות הנרצחים בגאיות ההריגה ולטשטש את עקבות ההשמדה ההמונית. את ביצוע המלאכה הטילו אנשי היחידה על קבוצות עבודה מיוחדות של שבויי מלחמה סובייטים ויהודים בעיקר, שהקימו לאותה מטרה. גם בוילנה הוקמה בסוף ספטמבר 1943 קבוצה בת 80 איש, שנשלחה לפונאר. בשעות הלילה הוחזקו האנשים בתוך בור עמוק, וביום עבדו בפתיחת הקברים, הוצאת הגופות, סידורן בערמות ושרפתן, כשרגליהם כבולות בשלשלאות. העובדים, שידעו היטב שעם סיום עבודתם יוצאו להורג גם הם, חפרו מנהרה שאורכה כ-35 מטרים ושהוליכה מן הבור שבו שהו בלילה ומתחת לגדרות, עד לשטח ממוקש. אחרי עבודה מאומצת של כ-3 חודשים, בליל 15 באפריל 1944, התבצעה הבריחה. האסירים ניסרו בפצירה את הכבלים שעל רגליהם ו-40 מהם יצאו דרך המנהרה. אולם עד מהרה נתגלו בידי השומרים. 15 מהם הצליחו לברוח ו-11 מביניהם הגיעו אל הפרטיזנים שביערות רודניקי והצטרפו אליהם. שאר הבורחים נתפסו או נורו למוות. כדי להשלים את מלאכת שרפת הגופות הביאו הגרמנים לפונאר 70 עצירים חדשים. כל העוסקים במלאכה נרצחו לפני נסיגת הגרמנים מוילנה. על-פי אומדנים שונים נשרפו בפונאר יותר מ-60,000 גוויות במסגרת מבצע קומנדו 1005.